

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยมหิดล

อุษามา แสงเสริม¹

อรรถิพย์ กิรติคุณพงศ์ วัชรารณณ์ รัตนจารุ ตรีศรีรินทร์ เฉลิมกิติ และ นิรมล รัตนสงเคราะห์
กองทรัพยากรบุคคล สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล¹

บทคัดย่อ

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและก้าวกระโดดของสังคมปัจจุบันส่งผลให้ระบบการศึกษาไทยมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมหาวิทยาลัยมหิดลตอบรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วยการกำหนดให้มีหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ) เพื่อรองรับนักศึกษาที่สนใจเข้าศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยมหิดล (SWOT Analysis) ซึ่งจักเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อหลักสูตร คณะและมหาวิทยาลัยในการนำข้อค้นพบไปปรับปรุง พัฒนาระบบการเรียนการสอนและกำหนดทิศทางต่าง ๆ ในการดำเนินงานของหลักสูตรให้ประสบความสำเร็จต่อไป

คำสำคัญ

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค หลักสูตรภาษาศาสตร์ประยุกต์

Abstract

Regarding to the educational changing system of Thailand, Mahidol University began its Doctor of Philosophy Program in Applied Linguistics (International Program), targeting domestic and international students. In order to identify the potential strengths and weaknesses of this program and the conditions, a SWOT analysis of the current program was conducted, designed to identify its intrinsic strengths and weaknesses, as well as opportunities for its success and threats against it. The finding highlights the strengths, weaknesses, opportunities, and threats from the current students to make the program improvements that may benefit in the future.

Keywords

SWOT Analysis, Strengths Weaknesses, Opportunities Threats, Applied Linguistics Program

บทนำ

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุไว้ในมาตรา 12 ว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในวิชาการ การศึกษา อบรม การเรียนการสอนย่อมได้รับความคุ้มครองเท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและในมาตรา 81 ระบุให้รัฐต้องจัดการศึกษา อบรมและสนับสนุนให้จัดการศึกษา อบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งความในรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยในยุคปัจจุบัน ท่ามกลางภาวะการแข่งขันอย่างรุนแรงของตลาดโลกที่มุ่งเน้นที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีทักษะที่จำเป็นอย่างเพียงพอในการทำงานที่ต้องใช้และควบคุมเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่กำลังเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนวิถีของคนในยุคปัจจุบัน

อันเนื่องมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและก้าวกระโดดของสังคมปัจจุบันส่งผลให้ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอีกทั้งยังต้องเชื่อมโยงความรู้ทั้งที่อยู่ในตำราเรียนและความรู้ที่ต่ออาศัยประสบการณ์และทักษะในการใช้ชีวิต เช่น การคิดอย่างเป็นระบบ การสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหาและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมศักยภาพด้านให้ผู้เรียนและเพื่อสร้างความสอดคล้องกับโอกาสในการเข้าสู่สนามการแข่งขันในตลาดแรงงานโลกได้ ดังนั้น การศึกษาคุณนัจึงจำเป็นต้องนำเสนอทั้งโอกาสและทางเลือกให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่มีขีดจำกัดตามความสนใจของตนเอง โดยที่ยังคงรักษามาตรฐานและการรับรองคุณภาพการศึกษาอย่างมีระบบ เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาและยกระดับการศึกษาของประเทศให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้

จากวิกฤตการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจดังกล่าวส่งผลให้มีการกำหนดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายในและภายนอก มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐที่กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายใน (ระดับหลักสูตร) ทุก ๆ 5 ปี โดยสำนักงานการอุดมศึกษา (สกอ.) เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก สามารถตอบสนองต่อบริบททางสังคมและสภาวะแวดล้อม ความต้องการทางวิชาการและวิชาชีพรวมถึงความต้องการของสังคมด้วย

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตรประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ) เป็นหลักสูตรใหม่ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยเริ่มรับสมัครนักศึกษารุ่นแรกปลายปีการศึกษา 2560 มุ่งเน้นที่จะผลิตอาจารย์และนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาศาสตรประยุกต์ที่มีคุณภาพ ปัจจุบันมีนักศึกษาที่กำลังศึกษาทั้งสิ้น 2 รุ่น

จำนวน 10 คน และเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานของ สกอ. และเพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษา หลักสูตรมีความจำเป็นต้องได้รับการประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation) เพื่อติดตามความก้าวหน้าของหลักสูตร ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสำเร็จ รวมถึงความล้มเหลวของการใช้หลักสูตร เพื่อใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นไป

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นทำให้ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยมหิดล มีความสำคัญและจำเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อหลักสูตร คณะและมหาวิทยาลัยในการนำข้อค้นพบไปปรับปรุง พัฒนาระบบการและกำหนดทิศทางการดำเนินการดำเนินงานของหลักสูตรที่จะมีขึ้นต่อไปในอนาคตให้ประสบความสำเร็จ

คำถามการวิจัย

1. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ) คืออะไร
2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ) มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ)

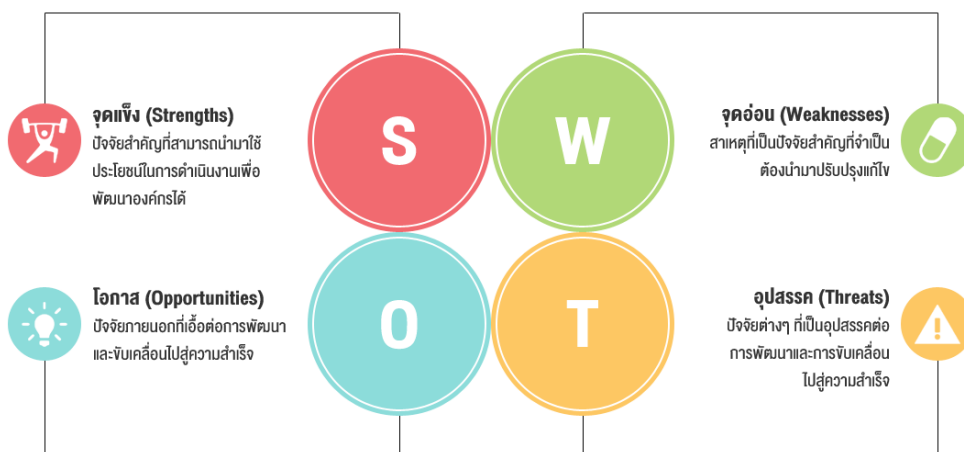
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT (SWOT Analysis)

กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์นั้นเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ ตรวจสอบและประเมินสภาพแวดล้อมขององค์กรทั้งภายในและภายนอกเพื่อกำหนดอนาคตขององค์กร วิธีตรวจสอบสภาพแวดล้อมที่นิยมใช้กันมากคือ การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) คือ การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และ ภาวะคุกคาม (Threats) (Wheelen & Hunger, 2004)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยตัวแปร 2 ตัวที่อยู่ภายนอกองค์กร คือ โอกาสและอุปสรรค ซึ่งเป็นสิ่งที่ควบคุมไม่ได้และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อองค์กรได้โดยตรง เช่น กลุ่มลูกค้า กลุ่มคู่แข่ง สภาพเศรษฐกิจ กฎหมาย นโยบายรัฐบาล นวัตกรรมและเทคโนโลยี เป็นต้น ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยอีก 2 ตัว คือ จุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร อาทิ โครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมองค์กรและทรัพยากรขององค์กร เป็นต้น

เอกชัย บุญยาธิฐาน (2553) กล่าวว่า SWOT คือ เทคนิคที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรแล้วนำผลที่ได้ในรูปแบบของจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และ ภาวะคุกคาม (Threats) มากำหนดเป็นกลยุทธ์เพื่อใช้ในการวางแผนและพัฒนาองค์กร ถึงแม้ว่าแต่เดิมนั้น SWOT จะถูกคิดค้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาทางภาคธุรกิจ แต่ต่อมาก็ถูกนำมาพัฒนาและประยุกต์ให้เข้ากับภาคส่วนอื่น ๆ หรือสาขาอื่น ๆ ได้

ภาพที่ 1 SWOT Analysis

ประโยชน์ของการวิเคราะห์ SWOT

ผลจากการวิเคราะห์ SWOT นี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เพื่อพัฒนาองค์กรให้ไปในทิศทางที่เหมาะสม เมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (ภาวะคุกคาม) สามารถนำจุดแข็ง จุดอ่อนมาเปรียบเทียบกับโอกาสและอุปสรรค (ภาวะคุกคาม) เพื่อวิเคราะห์ว่าองค์กรกำลังเผชิญสถานการณ์เช่นใด และภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว องค์กรควรทำอย่างไร การวิเคราะห์ดังกล่าวนี้ ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2551, น. 22-23) ระบุว่าองค์กรจะอยู่ในสถานการณ์ 4 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 จุดแข็ง-โอกาส รูปแบบนี้ถูกจัดให้เป็นรูปแบบที่องค์กรพึงปรารถนาที่สุดเพราะสามารถนำจุดแข็งที่มีอยู่มาเสริมสร้างและปรับใช้โดยใช้โอกาสที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่

รูปแบบที่ 2 จุดอ่อน-อุปสรรค รูปแบบนี้ถูกจัดให้เป็นรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดเพราะเป็นรูปแบบที่สะท้อนให้เห็นว่าองค์กรกำลังเผชิญกับอุปสรรคภายนอก อีกทั้งยังมีปัญหาที่เป็นจุดอ่อนภายในด้วย

รูปแบบที่ 3 จุดอ่อน-โอกาส รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่องค์กรมีความได้เปรียบด้านการแข่งขันแต่ยังติดขัดเพราะยังมีอุปสรรคที่ยังคงเป็นจุดอ่อนอยู่ด้วยเช่นกัน

รูปแบบที่ 4 จุดแข็ง-อุปสรรค รูปแบบนี้เกิดจากการที่สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานแต่ตัวองค์กรอาจยังมีข้อได้เปรียบที่เป็นจุดแข็งหลายประการจึงสามารถนำประโยชน์จากจุดแข็งมาขยายโอกาสในระยะยาวได้

กลุ่มประชากร

นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ) จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้

แบบสอบถาม

การเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามแบบออนไลน์ (Google Document)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสาระสำคัญโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละและค่าเฉลี่ย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยมหิดล โดยผู้ให้ข้อมูลคือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ) จำนวน 10 คน ผ่านการตอบแบบสอบถามออนไลน์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกนำมาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญโดยใช้สถิติพื้นฐาน ทั้งนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็นหัวข้อตามภารกิจ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน
2. ด้านอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญประจำหลักสูตร
3. ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอน
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้
5. ด้านระบบบริหารจัดการหลักสูตร

ภารกิจ	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
1. ด้านเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน	- หลักสูตรเป็นที่ต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน	- เวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ในห้องเรียนมีน้อยเกินไป	- มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงทำให้นักเรียนมีความสนใจ สมัครเรียนหลักสูตรนี้มากขึ้น - ศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จจะช่วยให้หลักสูตรเป็นที่รู้จักมากขึ้น	- ขาดการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเชิงรุก

ภารกิจ	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
2. ด้านอาจารย์ และ ผู้เชี่ยวชาญ ประจำ หลักสูตร	- มีอาจารย์ ประจำ หลักสูตรที่มี ความสามารถ และความ เชี่ยวชาญ	- ขาดอาจารย์ ประจำหลักสูตร ที่เป็น English Native Speakers	- อาจารย์ประจำ หลักสูตรที่มี ความเชี่ยวชาญ สามารถสร้าง เครือข่ายในงาน วิชาการได้	- เป็นสาขาวิชา ที่มีความ เฉพาะที่ยาก และท้าทาย ทำให้แนวโน้ม ที่จะได้ อาจารย์ที่เป็น English Native Speakers ที่ เก่งเข้ามา ร่วมงานเป็น เรื่องที่ยาก
3. ด้าน สภาพแวดล้อม ในการจัดการ เรียนการสอน	- บรรยากาศใน ห้องเรียนมี ความเอื้อต่อ การเรียนรู้		- การหา งบประมาณจาก การหารายได้ ของหลักสูตร สามารถนำมา สนับสนุนการ จัดการ สภาพแวดล้อม ในห้องเรียนได้	

ภารกิจ	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้	- มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย - มีสถานที่ที่จัดสรรไว้ให้นักศึกษาทำกิจกรรม - มีห้องสมุดประจำคณะที่เข้าถึงได้สะดวกและรวดเร็ว	- จำนวนพื้นที่ทำกิจกรรมยังมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา - หนังสือในห้องสมุดยังมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนและความจำเป็นที่สามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนและการทำวิจัย - ห้องสมุดไม่เปิดทำการตลอดวัน	- ประชาสัมพันธ์การใช้สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้นักศึกษาทราบ - จัดซื้อหนังสือและสื่อการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ	- งบประมาณสนับสนุนจากคณะที่จำกัด ทำให้ดำเนินการได้ไม่เต็มศักยภาพ

ภารกิจ	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
5. ด้านระบบ บริหารจัดการ หลักสูตร	- มีระบบการวัดและประเมินผลที่เป็นมาตรฐาน - มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ - มีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ - มีโครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยชั้นนำในต่างประเทศ - มีการติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	- รายละเอียดกำหนดการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษายังไม่ชัดเจนและเข้าถึงได้ยาก	- การบริหารมีความเป็นระบบและมีมาตรฐานที่ชัดเจนทำให้เห็นปัญหาและโอกาสในการพัฒนาปรับปรุงอย่างแท้จริง	- เงื่อนไขระเบียบทางราชการที่มีขั้นตอนหลายขั้นตอนและไม่ยืดหยุ่นทำให้เป็นอุปสรรคในการบริการวิชาการร่วมกับหน่วยงานภายนอก

การอภิปรายผล

จุดแข็ง จุดอ่อนของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ)

1. ด้านเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนพบว่านักศึกษา 9 ใน 10 คน เห็นว่าหลักสูตรฯ เป็นที่ต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงานและนักศึกษา 4 ใน 10 คนเห็นว่าระยะเวลาในการเรียน course work มีน้อยเกินไปส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ไม่เพียงพอที่จะนำไปต่อยอดงานวิจัยของตนเอง
2. ด้านอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญประจำหลักสูตรพบว่านักศึกษา 6 ใน 10 คนเห็นว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในแขนงวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ สามารถถ่ายทอดวิชาความรู้ให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาได้อย่างเต็มความสามารถแต่ยังขาดอาจารย์ประจำหลักสูตรที่เป็น English Native Speakers อยู่เช่นกัน ทั้งนี้การที่หลักสูตรฯ ดำเนินนโยบายเป็นหลักสูตรนานาชาตินั้นจำเป็นต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรที่สอดคล้องกันด้วย
3. ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนพบว่านักศึกษา 7 ใน 10 คนเห็นว่าบรรยากาศในห้องเรียนนั้นเอื้อต่อการเรียนรู้ มีความเป็นวิชาการและจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้พบว่านักศึกษา 8 ใน 10 คนเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนนั้นใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สะดวกและรวดเร็วต่อการค้นคว้าและมีสถานที่ที่จัดสรรไว้ให้นักศึกษาที่ต้องการทำกิจกรรมนอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียนอีกด้วย อีกทั้งคณะยังมีบริการห้องสมุดที่อยู่ภายในตึกของคณะทำให้นักศึกษามีความสะดวกในการใช้บริการ แต่นักศึกษา 8 ใน 10 เห็นว่าการเปิดให้บริการของห้องสมุดยังไม่เป็นที่เพียงพอต่อความต้องการใช้ของนักศึกษาเพราะห้องสมุดมีเวลาปิดทำการระหว่างวันอาจส่งผลให้การบริการนักศึกษาเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
5. ด้านระบบบริหารจัดการหลักสูตรพบว่านักศึกษา 4 ใน 10 คนเห็นว่าหลักสูตรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการที่เป็นประโยชน์ให้นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดประชุมวิชาการและการจัดอบรมทักษะต่าง ๆ เป็นต้น อีกทั้งยังมีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาที่เป็นความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกอีกด้วย นอกจากนี้ นักศึกษา 3 ใน 10 คนเห็นว่าหลักสูตรมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบเพื่อให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษาและตอบสนองต่อความต้องการของกระแสโลกยุคปัจจุบัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ) มีจุดแข็งที่ถือเป็นข้อได้เปรียบในตลาดแรงงานอย่างมาก อาทิ หลักสูตรฯ เป็นที่ต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ มีความรู้ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญ บรรยายภาคในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ มีความเป็นวิชาการ และจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สะดวกและรวดเร็วต่อการค้นคว้าเพิ่มเติมของนักศึกษา ในหลักสูตร อีกทั้งหลักสูตรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการที่เป็นประโยชน์ให้นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าหลักสูตรจะยังมีจุดด้อยอยู่บ้าง เช่น หลักสูตรยังขาดอาจารย์ประจำหลักสูตรที่เป็น English Native Speakers และการเปิดให้บริการของห้องสมุดยังไม่เป็นที่เพียงพอต่อความต้องการใช้ของนักศึกษา ซึ่งหากหลักสูตรฯ ปรับปรุงจุดด้อยดังกล่าว จะส่งผลให้หลักสูตรฯ มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพียงพอที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้ ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาดังกล่าวนั้น สามารถสรุปแนวทางเพื่อการพัฒนาหลักสูตรฯ ดังนี้

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ)

1. ด้านเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาเห็นว่าควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ให้โอกาสนักศึกษาได้เรียนกับอาจารย์ที่หลากหลายมากขึ้นและมีระยะเวลาการเรียนในห้องเรียนที่นานมากขึ้น ทั้งนี้หลักสูตรอาจอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาที่ไม่สะดวกในการเดินทางเข้ามาเรียนที่คณะได้เรียนทางออนไลน์ด้วย
2. ด้านอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญประจำหลักสูตร นักศึกษาเห็นว่าควรจัดหาอาจารย์ประจำหลักสูตรที่เป็น English Native Speakers เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการกับเจ้าของภาษาได้โดยตรงและง่ายแก่การเข้ารับคำปรึกษาหากนักศึกษาต้องเผชิญกับปัญหาทางการใช้ภาษาอังกฤษระหว่างการเรียนและการทำวิจัย
3. ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาเห็นว่าปัจจุบันบรรยากาศในการเรียนรู้ต่าง ๆ มีความเอื้อต่อการเรียนรู้เพียงพอเหมาะสมแล้ว หากหลักสูตรต้องการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นอาจนำเงินรายได้ของหลักสูตรมาจัดซื้อและปรับปรุงสภาพห้องเรียนให้มีความเป็นวิชาการยิ่งขึ้นไปได้
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นักศึกษาเห็นว่าหลักสูตรควรจัดหาหนังสือที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการค้นคว้าเพื่อการศึกษาและทำวิจัยของนักศึกษาเข้าห้องสมุดคณะให้มากกว่านี้

5. ด้านระบบบริหารจัดการหลักสูตร นักศึกษาเห็นว่ารายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษายังขาดการเข้าถึงและข้อมูลยังไม่เป็นปัจจุบันเท่าที่ควร หลักสูตรควรปรับปรุงให้ข้อมูลต่าง ๆ มีความง่ายแก่การค้นหาผ่านเครือข่ายออนไลน์และจัดทำข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบันมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อความสะดวกของนักศึกษาในการวางแผนจัดการการเรียนการสอนได้ด้วยตนเองล่วงหน้าโดยไม่จำเป็นต้องเข้ามาติดต่อเจ้าหน้าที่ที่คณะด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิเคราะห์และวิจัยครั้งต่อไป

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยมหิดลครั้งนี้ ใช้การสำรวจจากนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร จำนวน 2 รุ่นเท่านั้น ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวจึงเป็นเพียงมุมมองความต้องการของนักศึกษาเพียงกลุ่มเดียว หากผู้ที่สนใจต้องการศึกษาในภาพรวมที่มีมุมมองที่กว้างขึ้น ผู้วิจัยแนะนำให้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจและวิเคราะห์ที่หลากหลายขึ้น อาทิ ผู้บริหารหลักสูตร เจ้าหน้าที่ในหลักสูตรและอาจารย์รวมถึงตลาดแรงงานและองค์กรภายนอกที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตรนี้ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต่อไป

รายการอ้างอิง

Wheelen, T. L., & Hunger, J. D. (2004). *Strategic management and business policy*.

Upper Saddle River, NJ: Pearson/ Prentice Hall.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) ที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2551). *การบริหารผลงานเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.

เอกชัย บุญญาธิฐาน. (2553). *คู่มือวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

ผู้เขียน

อุษามา แสงเสริม

กองทรัพยากรบุคคล สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

E-mail: usama.san@mahidol.edu

อรรถิพย์ กิรติวุฒพิงศ์

มหาวิทยาลัยมหิดล

E-mail: orrathip@hotmail.com

วัชรภรณ์ รัตนจรรุ

มหาวิทยาลัยมหิดล

E-mail: kisawadkom.w@gmail.com

ตรีศิริรินทร์ เณลิมกิติ

มหาวิทยาลัยมหิดล

E-mail: snowwhite021@hotmail.com

นิรมล รัตนสงเคราะห์

มหาวิทยาลัยมหิดล

E-mail: iam.niramon@gmail.com